

Musikalisk högtidsstund i konstmuseet

MUSIK

KATRINA KAMMARMUSIKFESTIVAL,
"THE DYING CHILD"

Torsdagen den 8 augusti kl 12,
Ålands konstmuseum

Medverkande:

Cecilia Zilliacus, violin

Anna Angervo, violin

Heili Hannikainen, viola

Maija Juuti, cello,

Joël Marosi, cello

Janne Pesonen, klarinett

Janne Rättä, ackordeon

På det välkomponerade konsertprogrammet stod vid torsdagens lunchkonsert verk av fem tonsättare. Musiken skrevs 1782 (Haydn), 1817 (Crusell), 1950 (Ibert), 1972 (Schnittke), 1998 (Lohse) – således goda odds att alla i publiken fick något som passade. Konstmuseets sal passade bra för kammarmusik och den fyllda salen med bortåt 70 personer fick sig en musikalisk högtidsstund och belönade de medverkande med rikliga applåder.

Konserten inleddes med en duo för violin och cello av **Joseph Haydn** – som är en av Katrinafestivalens röda trådar i år – och denna tiominuters behagfulla musik i tre satser är ett exempel på den Gebrauchs-musik som fram till radions intåg på 1920-talet fyllde människors hem. I vagnmakarfamiljen Schuberts enkla stuga i en by utanför Wien, i familjen Geijers herrgård i Värmland och hos familjen Bernadotte på Stockholms slott spelade man musik främst för sitt nöjes skull, inte för att prestera något anmärkningsvärt. Någon satt och läste, någon sydde, någon skrev brev, två spelade schack och några spelade musik. Den verkligen trevliga duon i tre satser spelades med känslighet och friskt musikanteri av **Cecilia Zilliacus** och **Joël Marosi**.

Den danske tonsättaren **Martin Lohse** har förutom sina musikstudier också studerat geologi, matematik och retorik – kanske har han därigenom minskat risken att gå vilse som tonsättare? Det tre minuter långa fyrstämmiga körstycket "The Dying Child" från 1998 framfördes här av ackordeonisten **Janne Rättä**. Tankfullt klingade den stilsamma sorgsna musiken ur Rättäs erfarna musikerhänder. Många gånger är det just sorgen

musik som många människor tar till sig, kanske ett litet tecken på att livet på många vis inte är en dans på rosor? Den sorgsna texten har **HC Andersen** skrivit, och även han visste att livet inte var en dans på rosor. Han längtade ju efter **Jenny Lind**, men hon längtade inte efter honom.

Den mångsidige fransmannen **Jacques Ibert** skrev musik för orkester, opera, en berömd flöjtkonsert, pianomusik och en hel del filmmusik. Sommaren 1950 inbjöds Ibert av dirigenten **Sergej Kusevitskij** till det berömda musikcentret Tanglewood i USA för att undervisa i komposition. Det tre minuter långa solocellostycket "Ghirlandana" är en sorgsen elegi till minne av Kusevitskij's fru som tidigare hade gått bort, och det allvarliga tankfulla stycket togs väl omhand av den spanske cellisten **Joël Marosi**.

Den ryske kompositören **Alfred Schnittke** efterlämnade vid sin död vid 64 års ålder 1998 en väldigt stor produktion. 9 stora symfonier med durationer mellan 40 och 70 minuter, 4 violinkonserter, pianokonsert och fyrhändig pianokonsert, ett rekviem, operan "Ett liv tillsammans med en idiot", mängder av kammarmusik och pianomusik. Och väldigt mycket mer. Hans stil är synnerligen sofistikerad. Högt driven konstmusik med de högsta ambitioner, och han är influerad av bland andra **Schubert**, **Sjostakovitj** och 12-tonsmusik, och alla dessa synnerligen olika influenser låter han likt den store konstnär han är, silas genom sin unika konstnärspersonlighet. Men i det repressiva sovjetsamhället blev Schnittkes anslutning till katolicismen en oförlätlig provokation och hans musik bannlystes. Men styrkan i hans musik kunde inte sovjetssystemet rå på, Alfred Schnittke är i dag en av de mest spelade och beundrade moderna tonsättarna. Den "Svit i gammal stil" som Joël Marosi och Janne Rättä spelade är dock hållen i just gammal stil – fem satser av det gamla hederliga slaget, väl förankrade i den västerländska stabila tonaliteten. I original är sviten skriven för violin och piano eller cembalo, men Rättäs ackordeon passade snarast ännu

bättre samman med det känsliga klanguniversum som Schnittke vävt. Schnittke hade nog blivit nöjd över att höra cello och ackordeon klinga samman – det klingande resultatet blev förstås annorlunda än originalet, men lyckat.

Finlandssvenske **Bernhard Crusell** var samtida med **Beethoven** och växte upp i Nyland, där han utan att kunna läsa noter lärde sig klarinettspelets grunder på gehör. Som sextonåring kom han till Stockholm, där han efter endast två års studier blev 1:e klarinettist i Hovkapellet. Trots sin sena start blev Crusell en mycket skicklig klarinettist, 1798 vistades Crusell i Berlin där han fick professionell undervisning på klarinetten, och hans spel blev omedelbart omtalat och han var känd i musikretsar över hela Europa. På sin repertoar hade han bl.a. Mozarts klarinettkonsert, som skrevs så sent som 1791, samma år som Crusell slog sig ner i Stockholm. Han komponerade en stor mängd sånger – bland andra stora delar av **Esaias Tegnér's** "Frithiofs Saga", som länge betraktades som Sveriges national-epos. För eftervärlden är Crusell mest känd för sina tre briljanta klarinettkonserter, men har också komponerat en konsert för horn och orkester och en konsert för fagott och orkester. Av de tre klarinettkvartetterna bjöds den åländska publiken på kvartetten i c-moll från 1817. Det fyrsatsiga verket på knappt tjugo minuter var en trevlig blandning av **Mozart**, **Beethoven** och **Carl Maria von Weber** kunde man kanske drista sig att säga. Men de tre giganternas skuggor utplånade ändå inte den crusellska kreativiteten som till sist utgjorde kvartettens fundament. **Janne Pesonen's** vad de tre stråkarnas väljud – violinisten **Anna Angervo**, violasten **Heili Hannikainen** och cellisten **Maija Juuti** briljerade med sammetsslena toner, och samspelet var föga förvånande i toppklass.

ANDERS GABRIEL SUNDSTRÖM
kultur@nyan.ax

Ackordeonisten Janne Rättä. Bild från en repetition i Sankt Görans kyrka i tisdags.

FOTO: MATILDA SAUL

I det repressiva sovjetsamhället blev Schnittkes anslutning till katolicismen en oförlätlig provokation och hans musik bannlystes"

"Det allvarliga tankfulla stycket togs väl omhand av den spanske cellisten Joël Marosi", skriver Nya Ålands recensent om Marosis tolkning av Jacques Iberts "Ghirlandana", för solocello. FOTO: GIORGIA BERTAZZI

Film är bäst på bio!

Bio

Savoy

8-14.8

SAL 1: FREAKIER FRIDAY F-7/4 15€ PREMIÄR! fr 20.15, sö 18.00, ti 18.00, to 18.00 THE NAKED GUN F-12/9 15€ lö 18.00, sö 20.15, må 18.00, on 20.15 SUPERMAN F-12/9 15€ må 20.00, to 20.15 FANTASTIC FOUR: FIRST STEPS F-12/9 15€ lö 20.00, ti 20.15, to 20.15 TUFFA GÅNGET 2 Sv. tal F-7/4 13€ fr 18.00 lö-sö 15.30, on 18.00	SAL 2: WEAPONS F-16/13 15€ PREMIÄR! fr 20.00, lö 20.15, sö 20.00, on 20.30 SMURFAR F-7/4 13€ Sv. tal, fr 18.15, lö-sö 16.00, ti 18.15, to 18.15 JURASSIC WORLD: REBIRTH F-12/9 15€ lö 17.45, ti 20.00 I KNOW WHAT YOU DID LAST SUMMER F-16/13 15€ må 20.30, to 20.00 MATERIALIST F-12/9 15€ sö 17.45, må 18.15, on 18.15
---	---

www.biosavoy.ax

f